

Prof. André Gaudreault* ile Film-dışı Gösterimler Üzerine**

Doç. Dr. Ayşe TOY PAR

galatasaray üniversitesi iletişim fakültesi
ayse.toy@gmail.com

Ayşe Toy Par: André merhaba. Öncelikle bu görüşmeye zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Çok yoğunsunuz ve başta dev bir proje olan TECHNÈS olmak üzere birçok çalışmanın yöneticiliğini yapıyorsunuz. Belki görüşmenin sonlarında bu projeden bahsetme olanağımız olur. Sizinle özellikle, 2014 yılında hem Fransızca hem de İngilizce çıkan, Philippe Marion ile birlikte yazdığınız ve sinema sektöründeki dönüşümlere ilişkin çarpıcı tespitlerde bulunduğunuz *La Fin du Cinéma ? Un média en crise à l'air du numérique* (Armand Colin) [*The End of Cinema? A Medium in Crisis in the Digital Age*, Columbia University Press] adlı kitabınızdan yola çıkarak bugüne dair konuşmak istiyordum.

André Gaudreault: Yakında da Portekizcesi yayınlanacak¹

ATP : Sinemanın (kurumsallaşmadan önce sinematografin) icat edildiğinden bu yana tam 8 kez ölümünün ilan edildiğinden ve “yeniden dirildiğinden” bahsediyorsunuz. Bu tartışmalar dijital teknolojinin devreye girmesi ve farklı izleme biçimlerinin yerleşmesiyle son yıllarda tekrar gündeme geldi ve sanırım bu kitabın ortaya çıkmasında da bu tartışmaların payı var. Bununla birlikte son dönemlerde Batı dünyasında giderek çeşitlenen, sinema salonlarında daha çok yer bulan ve Fransızcaya

* Montréal Üniversitesi, Sanat Tarihi ve Sinema Çalışmaları Fakültesinde öğretim üyesi olan Prof. André Gaudreault, öncelikle erken dönem sinema, anlatı ve montaj üzerine yaptığı çalışmalarla uluslararası literatüre çok önemli katkılarda bulunmuştur. Son dönemlerde tarihyazımı ve teknolojik yenilikler konularında araştırmalar yürütmektedir. Türkiye’de Tom Gunning ile beraber erken dönem sinema üzerine yaptıkları çalışmalarla da bilinmektedir. Uluslararası araştırma projesi TECHNÈS’in Kanada ayağının yöneticiliğini; GRAFICS Araştırma Merkezi’nin ve Cinémas akademik dergisinin müdürlüğünü; Québec Sinema Gözlem Evi’nin yöneticiliğini yapan Prof. Gaudreault, Şubat 2016’dan bu yana Kanada Sinema ve Medya Çalışmaları Kürsü başkanlığına getirilmiştir. Gaudreault’un seçilmiş bazı eserleri bu söyleşinin sonunda sıralanmıştır.

** Bu görüşme 22/12/2015 tarihinde Montréal, Kanada’da gerçekleştirilmiştir. Söyleşinin Fransızca aslı bu çeviriyi takiben yayınlanmaktadır. Görüşmenin çevirisi yapılırken metnin daha akıcı olması için orijinalinde yer alan bazı cümlelere yer verilmemiştir.

1 Bu görüşme yayına hazırlanırken kitabın Brezilya’da basıldığı haberi geldi (25 Mayıs 2016).

“Hors-film”² kavramı ile yerleşen “film-dışı gösterimler” var. Bize biraz bundan bahsedebilir misiniz? “Sinemanın sonunun” tartışıldığı bu dönemde sinema gösterimleri neye evriliyor?

AG: Bu “film-dışı gösterimler” aslında ilginç bir kavram çünkü burada filmde karşılaşmadığımız bir genelleme sorunu var. Film, fiziksel, madden var olan bir üründür, değişmeyen bir bobin... Onu çalıştırmak için bir makineye ihtiyaç var. Bu özelliğiyle de, icat edildiği ilk yıllardan itibaren dünyanın her yerine yayılabilme olanağı oldu. Ayrıca, o dönemlerde filmlerin “güncelliğine” dair bir anlayış da yoktu. Filmler satılırdı ve izleyiciler nezdinde herhangi bir “beklenti ufkuna” da yol açmıyorlardı. Filmler, işletmecilere satılıyordu ve bu işletmecilerin beklentileri ve amaçları, filmin mümkün olduğunca çok gösterilebilmesi ve uzun yaşayabilmesiydi. Çoğu zaman bu işletmeciler gezgindiler ve filmleri ellerine ulaştığı gün bir kentte, ertesi gün başka bir kentte, daha ertesi gün başka bir kentte gösteriyorlardı. Aktüellik/güncellik konusu da belki artık bir yılın sonunda ve tüm kentleri gezdikten sonra devreye girebiliyordu. Artık küçük stoklarını tükettiklerinde kendi kendilerine, “ben artık aynı filmlerle aynı kente/kasabaya gidemem. Daha önce izlendiler, stoklarımı yenilemeliyim” diyorlardı muhtemelen. Zaten de en “güncel” filmleri gösteriyorlardı ve muhtemelen de aralarında hiç göstermedikleri filmler de oluyordu. Dediğim gibi, izleyicilerde herhangi bir beklenti yoktu. “Sinemaya gitmek” kavramı yoktu. Sinemaya gidilmiyordu. Gösterimciler bize geliyorlardı, bizi gösterilerine çekmeye çalışıyorlardı ve muhtemelen de filmlerin güncelliği çerçevesinde değil de makinenin yarattığı atraksiyon ve belki de gösterilen şeyin kendisi için...

Tabii tüm bu söylediklerim 1895, 1896, 1897, 98, 99, 1900, 1903 için geçerli. Sinemaya gitme pratiği bu tarihlerden sonra toplumsal alışkanlıklar içerisine yerleşti: Yani, sinemaya gitmek bireylerin zihnine, yaşadıkları mahallelere sinema salonlarının açılmasıyla ve aynı izleyici kitesini her seferinde salonlara çekmek için harekete geçilmeye başlanmasıyla yerleşmeye başladı.

Yani, önce elinizdeki filmlerle dolaşmaya başlıyorsunuz, bu filmlerle bir semte yerleşiyorsunuz ve en azından 2-3 gün ilgi görmesini bekliyorsunuz. Ama biliyorsunuz ki ikinci günün sonunda kimse gelmeyecek. Yerleşik sinema salonlarının açılmasının, film satışının durmasıyla aynı döneme denk gelmesi tesadüf değil sonuçta. Artık filmler satılmıyordu. Gösterim hakları satılıyordu! Yani filmler kiralaniyor. Bu da sinemanın kurumsallaşmaya başlaması demek. Bu

2 “Hors-film” Fransızca “Film-dışı”, “Film-olmayan” anlamına gelmektedir. Sinema filmi dışında gerçekleştirilen başta opera olmak üzere, tiyatro, spor müsabakaları gibi gösterilerin öncelikli canlı olarak sinema salonlarında yayımlanmasını tanımlamaktadır. İngilizcede Fransızca olduğu gibi ayrı bir adlandırma henüz olmamakla birlikte “Events on the big screen”, “Entertainment on the big screen - Live” gibi terimlerle karşılanmaktadır. Burada bu kavram “Film-dışı gösterimler” olarak kullanılmıştır. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz. Pisano G. ve Kitsopanidou K. L'émergence du hors-film sur grand écran ou la 'nouvelle' polyvalence des salles de cinéma, içinde Creton L. ve Kitsopanidou K. (eds.), Les salles de cinéma, Enjeux, Défis et perspectives : 2013, Armand Colin.

durum her şeyi değiştiriyor! Yani mesela sen bir yapımcı ya da dağıtımçı olarak diyorsun ki, "Sana bir film ödünç veriyorum. Bana mutlaka geri gelmesi gerek. Al, onu işlet". O kişi de onu işletmek için, mümkün olduğunca çok insana göstermek istiyor. Bunun için reklamını yapıyor vs. Günün sonunda da filmi geri göndermek zorunda. Başka seçeneği yok. Film ona ait değil. Yapımcıya ya da dağıtımçıya ait. Yani başka bir ifadeyle aslında işletmecide "teknik bir boşluk" oluştuğunu söyleyebiliriz. Her seferinde yerini doldurmalı, yerini doldurmalı... Böylece bir endüstri doğdu. Aynı zamanda topluma da bir çağrı var, sinemaya gitmenin bir faaliyete dönüşmesi için, kabul gören ve kabul edilebilir bir toplumsal olaya dönüşmesi için. Bu durum bana, beni çok güldüren bir fıkrayı çağırıştırıyor: Bir kadın eşine doğum günü hediyesi almak için bir dükkâna gidiyor ama ne alacağı konusunda hiçbir fikri yok. Satıcıdan yardımcı olmasını istiyor. O da "bir kitap alabilirsiniz mesela" diyor. Kadın da, "Hayır, zaten onda bir tane var" diyor... Yani birincisi, her zaman aynı kitabı okuyamazsın, ikincisi de bir tane kitabın varsa başka bir tane daha okumana gerek yok gibi. Sinema için de aynı şeydi. " – Daha önce sinemaya gittin mi ? – Evet gittim". Bu soru 1903-1904 yıllarında soruluyordu ama sonrasında "Daha önce gittin mi ?" sorusu, "Düzenli sinemaya gidiyor musun ?" sorusuna dönüştü. "Evet, tabii ki! Bu benim zihnime yerleşti..."

Yani artık başka bir boyuttan bahsedebiliriz. Bir değişim söz konusu. Filmlerin tüketim dinamiği başka bir boyuta ekleniyor ve bu her şeyi değiştiriyor! Tüm ilişkileri değiştiriyor ve ayrıca üretim ilişkilerini de değiştiriyor. Örneğin 1902'de çekilmiş bir filmi aldığında, bir izleyici olarak algıladığın şey biraz bugün "film-dışı gösterimlerde" olduğu gibi; çünkü aynı zamanda müziği, anlatıcısı, salonu, süslemeleri, "yaklaşın, yaklaşın baylar, bayanlar !" diye bağırarak çıkartkanı gibi filmin kendisi dışındaki unsurlar da var – çok farklı bir paketleme söz konusu...

Ayrıca, bu film, sana sunulan bu ürün, işletmecinin "bozduğu", üzerinde oynadığı bir üründü. Çünkü işletmeci, filmle oynamak durumunda kalıyordu. Mesela, *Büyük Tren Soygunu* filmi iki bobin halinde satılıyordu: Biri film, diğeri de o meşhur hırsız yakın planı. İşletmeciye, "Bu yakın planı filmin istediğiniz yerine, başına ya da sonuna yerleştirebilirsiniz" deniyordu. Ortasına yerleştiren de vardı. İşletmeciye, "Şu film bununla iyi gider" seçeneği bırakılıyordu. İş, işletmeciye kalıyordu. Aslında, o dönemi tanımlayan ilginç bir kavram var: Film tamamlanmış bir ürün değildi. Bu Elsaesser'in bir fikri. Elsaesser diyor ki, o dönemde film, "yarı bitmiş bir üründü" (*semi-finished product* - ATP). Oysa bugün bitmiş bir üründür. Dokunamazsın filme. Dokunursan bitersin !

Merkez dışındaki ülkelerde de işlerin daha uzun vadede az çok bu şekilde yürüdüğünü biliyoruz. Bazı yerlerde gösterimciler bazen dört beş yıl gecikmeyle filmlerini dolaşarak gösteriyorlardı. Ama genelde Çin'de ya da Japonya'da bile ya da merkezden uzak başka bir yerde ilk gösterimler, icadı takip eden ilk ya da ikinci yılda gerçekleşti. Seyrekleşmesi daha sonraki yılları buldu, ama çoğunlukla bu durum gösterimcilerin inisiyatifine bağlıydı. Tüm bunlar temelde bir endüstriyel girişimle değil de, daha çok bir "Pazar" yaratmaya çalışan yerel müteşebbislerin

sayesinde oluyordu. Bir pazardı, evet... Ama çoğu zaman "tek seferlik pazarlar" söz konusuydu. Belki Japonya'da bir şehirde gösterimler oluyordu, sonrasında başka bir şehirde. Yabancılar gelip izliyorlardı mesela ve bitiyordu...

İşte o dönemde olaylar bu şekilde gelişti. Günümüzdeki "film-dışı gösterimlere" gelince, benim "agora-télé" (agora-tv) olarak tanımladığım şey, sinema salonunun kollektif bir televizyon salonuna dönüşmesidir. Durum burada çok farklı çünkü bu tür gösterimlerin gelişebilmesi için çok ağır bir altyapı gerekiyor. Ağırdan kastım, "teknik altyapının" (*parc des appareils*) baştan sona değişmesi gerekiyor. Aygıtların öncelikli olarak uydudan yayını kabul edebilmesi gerek. Başka türlü de yayın yapabilmek mümkün ama canlı yayın yapılacaksa mutlaka uydudan olmalı.

Kanımcı iki tür "film-dışı gösterim" biçimi var : Canlı film dışı gösterim ve banttan film dışı gösterim. Canlı yayın, yayının yapılacağı bölgenin yeryüzündeki konumuna göre her zaman mümkün olmayabilir. Bu konu üzerine çok ilginç şeyler yazıldı. Bu çerçevede bir pazar yaratmak ve bu tür gösterimler için de bir beğeni geliştirmek gerekiyordu. Bu doğrultuda kazananın opera ve kısmen de tiyatro olduğunu söyleyebiliriz. Başka gösterimler de oluyor ama söylemek istediğim, bu olguyu esas başlatan şey opera. Özellikle de MET (Metropolitan Opera) bu yeni pazarın gelişmesinde ve de bu yeni kavramın yerleşmesinde öncü bir rol üstlendi. Çünkü insanları sinema salonunda opera gösterisi izlemeye teşvik edecek bir şey olmalıydı. Bu, iki farklı kültürel bölgenin evliliği, birbirine bulaşması demek. Ve yine biraz, yapımcıların ileriye görmeleri ve kârlı yeni bir pazar oluşturma öngörülerini sayesinde kanımcı artık bu kalıcı olarak yerleşti. Operanın öncülüğünde artık, "Tamam, kazandık ! Film-dışı gösterimler artık her zaman var olacak, canlı ya da banttan" diyebiliriz...

Bazı ürünler için canlı yayın olma şartı yok tabii. Ama yine de... Mesela bir buz hokeyi ya da futbol maçını banttan seyretmek... Yani sonucu biliyorsan ne kadar ilgi çekici olabilir ki ?

Neyse, opera fikrinin altında yatan da aslında tüm dünya ile aynı anda iletişim kurmak... Bir ayın, bir şölen fikri... Ben burada oturuyorum ve benimle birlikte şimdi MET'de 3000 kişi, tüm dünyada da 60 bin kişi aynı anda bir iletişim kuruyoruz. Burada izleyiciyi çeken şey biraz da bu kıtalararasılık (*planétaire*). Öte yandan sınırları da olan bir şey. Filmin sınırları yoktur. Bir filmi alıp bir üniversitede, bir lisede, bir evde izleyebilirsin. Nasıl desem, evrensel bir üründür film. Her yerde görebilirsin. Film-dışı gösterimler ise, bir yanılla sinemaya yakın bir yanılla da sinemadan uzak ürünlerdir. Uzak, çünkü bir ürün olarak çok farklı bir şey. Yani kesin olan şu ki... Banttan film-dışı gösterimlerin çok uzun soluklu olacağını sanmıyorum ben. Çoğu zaman banttan gösterilenler, daha önce canlı olarak gösterilmiş ürünlerin tekrarlarını içeriyor. Bir hafta sonra bir "yeniden" , "tekrar" gösterim yapılıyor, "bir daha"lar... Ama ileride banttan yayınlar için bir pazar kalabilecek mi pek bilmiyorum.

ATP : Evet, benim de sormak istediğim bir konuydu bu. Uzun ömürlü olabilir mi bu tür gösterimler ?

AG : Belki... Ama bunun çok pahalıya mal olan bir ürün olduğunu unutmamak gerek. Ayrıca bunlar niş ürünler. Yani ne bileyim, örneğin Québec için Robert Lepage'ın sahneye koyduğu en son eseri *L'amour de loin*, şu şu şu tarihlerde ekranlarda, kaç kere yapılabilir, çok emin değilim...

ATP : Evet ama ilk sinematografik gösterimler düzenlendiği zaman da duyulan kaygılar değil miydi bu ? Yani bu gösterimlerin de geleceğine dair şüpheler duyuluyordu...

AG : Evet, aynı fikirdeyim ama nasıl demeliyim, bugün insanlar *Casablanca* filmine gitmektense yeni bir film görmeyi tercih ediyorlar. Yine *Casablanca* örneğini bir klasik olduğu için veriyorum. Ayrıca bu tür klasik filmleri verirken ayrıca bir tanıtım yapmaya da gerek yok ve de rekabet de yok... Ama tabii internet sayesinde kolaylaşan bir tüketim de söz konusu. Çünkü artık bunlar internette. Netflix'le olduğu gibi. Programa üye olup, istediğin zaman, istediğin şekilde izleme imkanın var. Ama tabii artık bir "event" olmaktan çıkıyor. Gösterisel tarafı kalmıyor.

Film-dışı gösterimlerin opera ile yaygınlaşmasının sebeplerinden biri de bu işi başlatan kurumun gücünden kaynaklanıyor : Metropolitan Opera. Paris Operası da yapıyor ama belki onun gösterimleri o kadar yaygın değil. Belki bunda, çok da emin olmamakla birlikte, saat farklılıklarının etkili olduğu düşünülebilir. Burası için konuşuyorum tabii. MET'in operalarının saati burada 12, bu da orada akşam saat 6 ya da 7 yapıyor. Yani izlenmek için çok uygun. Ama aynı şekilde 19'da Paris'te başlayan bir operayı –burada öğlen saati ediyor–, izlemek için saat çok uygun değil. Ben henüz burada bir Paris Operası gösterimine gitmedim. Bir de ayrıca onlar burada Cineplex sinema zincirinin desteğine de sahip değiller. Cineplex'ler, çok güçlü ve etkili bir teşkilat ve sanırım anlaşmaları Metropolitan ile, dolayısıyla opera gösterimlerini Metropolitan'a ayırma zorunlulukları var.

Diğer film-dışı gösterimler için ise, yani banttan olanlar için, elimde net bir veri yok. Bu konuda bir çalışma yapmadım henüz. Ama farklı bir şey olduğu kesin.

ATP : Evet, belki de uzun vadede göreceğiz ne olacağını. Daha önce de söylediğim gibi, Türkiye'de de denendi ama çok da başarılı olmadı. Yanılmıyorsam operanın dışında bir de futbol maçı gösterildi. Şu anda da sanırım tek bir yerde bu türde gösterimler yapılıyor, o da İstanbul'da bir sinemada...

AG : Evet, bunun için güçlü bir altyapı olması gerek. Yoksa izlenmez. İşin esas ilginç olan yanı, günümüzde görsel-işitsel ürünlerin tüketiminin bireysel olarak, salon dışında gerçekleştirilmesi için sınırsız olanak var. Ve buna karşılık birden, "Hey ! 'sinema salonu-içi' için yeni bir ürünümüz var ! Haydi geri gelin !" deniliyor... Hem büyük prodüksiyonlu filmler, 3 boyutlular için ama aynı zamanda

da aslında televizyondan da izleyebileceğiniz ürünler için, çok daha geniş teknolojik imkanlarla...

Düşünün bir, 2010 yılında bir insan, bundan 20 yıl öncesinde bir opera gösterisi için sinema salonuna gideceğini hayal bile edemezdi. Bu tuhaf karşılanırdı. Hele bir de günümüz koşullarında, izleyicilerin film izlemek için sinema salonlarından uzaklaştıkları bir dönemde ! İnsanlar daha az sinemaya gidiyorlar ama bu o kadar da dramatik değil. Gittiklerinde hem film, hem de film-dışı ürünler izliyorlar. Akımın nereye doğru gittiğini bilmiyoruz ama gidiyor işte. Ve bu da önemli bir veri oluşturuyor. Bir de ilginç olan, bu film-dışı gösterimlere karşı geliştirilen direnç. Özellikle de Fransa'da. Başta, tam adını bilmiyorum ama Fransız Film Yönetmenleri Derneği (*Association française des réalisateurs de films*) gibi kurum ve kuruluşlar, film-dışı gösterimlere karşı, sinemaya zarar verdikleri gerekçesiyle kampanya başlattılar.

ATP : Peki sizce şimdi duruldu mu sular?

AG : Evet duruldu. Zannederim ki üretim maliyetleri mekanizması nedeniyle. Sonuçta bunlar meslek birlikleri. Başta talep edilen, sinema işletmecileri birliğinin salonlardaki teknolojik dönüşüm maliyetlerini karşılaması ve salonları dijitale dönüştürmesiydi. Bu dijitalleşme hem sinemaya hem de onlara göre sinemanın düşmanı olan film-dışı gösterimlere yaradı. Şu anda elimde çok net veri yok ama Fransa'da bu işi nasıl çözdüklerine dair metinler var.

ATP : Görüşmemizi sonlandırmadan önce bize biraz son dönemde üzerinde çalıştığınız TECHNÈS projesinden bahsedebilir misiniz ?

AG : TECHNÈS, temelde üç frankofon üniversitesinin ortak geliştirdiği uluslararası bir araştırma projesidir. Sözü geçen bu üç üniversite, belki de tekniğin/teknolojinin estetik üzerindeki etkilerini araştıran beş-altı frankofon üniversite arasında bu konuya en çok kafa yoranlar olabilir. Bunlar, Lozan Üniversitesi, Rennes 2 Üniversitesi ve Montréal Üniversitesi. Her üç üniversitede de çoğu uluslararası alanda önemli ve bilinir olan araştırmacı grupları var ve bunlar teknik meseleleri sorguluyorlar. Bu sorular çok gündemde olan sorular ve tam da sinemanın dijitalleştiği, sinemanın dijitale dönüştüğü için gündemde olan sorular. Yine aynı zamanda sanırım belirli bir film yapma biçiminin, özellikle de analog üretim ve gösterimin yok olmaya yüz tutmasından kaynaklanan sorular. Yani somut olarak pelikülün ortadan kalkması. Yani sanki yepyeni bir dağılım, sıralama söz konusu.-

Bir de dijitalin zihinlerimize yerleşmesiyle, sinemadan geriye bize ne kaldığı, kalacağı ve neleri kaybettiğimize dair sorular soruyoruz. Başka bir ifadeyle, bir şekilde dijitalin devreye girmesi bizim yakın geçmişimize eğilmemize neden oluyor. Aynı zamanda da teknik anlamda da çok önemli ve ilginç sorular sormamızı sağlıyor. Sinemada birçok teknik var. Üretim tekniği, çekim tekniği, ses kayıt

teknîği, yapım tekniği, vs. Bunlar kökten değişiyor ve dijitalle birlikte yepyeni bir sürece giriliyor ve bunlar kayboluyor. Mesela bundan 10-20 yıl sonra yeryüzünde "Ben tüm hayatım boyunca 35 mm film gösterdim, nasıl çalıştığını biliyorum" diyebilecek kimse kalmayacak.

TECHNÈS'in arkasında yatan, sinemanın son 100 yılına dair bir çeşit bilanço yapmak. Dijitale, yani geleceğe doğru ilerlemek değil amacımız. Daha çok geçmişin ve bugünün kaydını tutmak. Ve de bugünün nasıl geçmişin güvencesi olduğunu göstermek... Ardımızda sinemanın teknikle olan ilişkisine dair hemen hemen tüm konuları içeren bir ansiklopedi bırakmak istiyoruz. İki dilde çevrimiçi olarak yayınlanacak olan bu ansiklopedi, internetin sağladığı editoryal olanaklar çerçevesinde son derece gelişkin olacak. Ve internet ortamına taşınmış basılı bir ansiklopedi gibi olmayacak bu. Yani tüm olanakları ve kaynakları kullanacağız.

Seçeceğimiz her bir aşamanın –çünkü her aşamayı ele almayacağız, yaklaşık bir elli tanesini seçtik– farklı tekniklerle olan bağlarını gösterecek şekilde sinema teknisyenlerince nasıl kullanıldığını anlatan, böylece işleyişi geleceğe aktaracak olan, iç içe geçen işitsel ve görsel kayıtlar hazırlanacak.

Aslında belli başlı koleksiyonları da değerlendirmek istiyoruz. Çünkü bazı önemli aygıtları görebilmek için kişi bir yerden bir yere gitmeli, kapıların açılış saatini beklemeli, rehberlere tabi olmalı. Oysa, bu ansiklopedide 3 boyutlu modelleme sayesinde tüm bu aygıtların etrafında dönebileceksiniz. Yani kullanıcı, faresine tıklayarak, kendisine işleyişini anlatan biriyle birlikte bu aygıtları inceleyebilecek. Bu bir ersatz (aslının yerine geçen taklit) olacak tabii ama bu sayede makinelerle daha yakın bir temas kurma olanağı olacak. Yine dediğim gibi bu, var olan koleksiyonları da, özellikle paydaşlarımızinkini değerlendirmek için bir fırsat oluşturacak (Demin sözünü ettiğim üç üniversite, üç ulusal sinematek, Québec, Fransa ve İsviçre). Bunlarla birlikte üç ulusal sinema okulu ve artık bir müze olarak adlandırılan George Eastman Evi ve muhtemelen Laval Üniversitesine yapılan bağış. Tüm bu kurumların yanı sıra ONF, Uluslararası Film Arşivleri Federasyonu (FIAF), Québec Ulusal Kütüphane ve Arşivi (BAnQ) gibi ulusal ve uluslararası kuruluşların da desteğini alıyoruz. Daha ayrıntılı bilgi için web sitemize bakabilirsiniz (<http://grafics.ca/projets/> - ATP).

André Gaudreault'nun seçilmiş bazı eserleri şöyledir:

André Gaudreault ve Philippe Marion, *The End of Cinema? A Medium in Crisis in the Digital Age*, New York, Columbia University Press, 2015, 240 s. (The site theendofcinema.com is a supplement to the book)

André Gaudreault ve Philippe Marion, *The Kinematic Turn: Film in the Digital Era and its Ten Problems*, Caboose, Montréal, 2012, 51 s.

André Gaudreault, Nicolas Dulac ve Santiago Hidalgo (eds.), *A Companion to Early Cinema*, Malden et Oxford, Wiley-Blackwell, 2012, 631 s.

André Gaudreault, *Film and Attraction: From Kinematography to Cinema*, Champaign, University of Illinois Press, 2011, 207 s.

André Gaudreault, *From Plato to Lumière: Narration and Monstration in Literature and Cinema*, Toronto, University of Toronto Press, 2009, 225 s.

André Gaudreault, *Cinéma et attraction. Pour une nouvelle histoire du cinématographe*, Paris, CNRS Éditions, 2008, 252 s.